

korte mededelingen

Fuut kraakt twee maal meerkoetennest

In het voorjaar van 1984, op 19 maart, trof ik in de Trekvaart nabij Oudwoude een Fuut aan drukdoende met het bouwen van een nest. Toen ik enige dagen later weer langs deze plek kwam was het halfafgebouwde nest inmiddels verlaten. Op 30 maart nam een meerkoetenpaar het nest in bezit en elke keer als ik er langskwam (vijf maal per week) zat de Meerkoet op het nest. Van de Futen geen spoor, tot op 16 april opeens de Fuut weer beslag had gelegd op het nest en de Meerkoet klaarblijkelijk had verdreven. De Meerkoet was inmiddels aan het bouwen geslagen aan een nieuw nest circa 10 meter naar rechts van het oude nest. Groot was echter mijn verbazing toen ik op 24 april de Fuut op het nieuwe nest van de Meerkoet aantrof en de Meerkoet zat weer op het inmiddels door de Fuut verlaten nest. Op 1 mei zat de Fuut nog op het nest, terwijl de Meerkoet zijn nest weer had verlaten en op 3 mei op circa 1½ meter van zijn oude, door de Fuut in beslaggenomen, nest bezig was met een nieuw nest. Waarschijnlijk had het broedresultaat van de Fuut wel te lijden gehad onder de verhuizing, want op 7 juni was er slechts één jong, terwijl de Meerkoet op 10 juni met vier jongen rondzwom. De Fuut broedde later nog een keer en weer met slechts één jong als resultaat. Hier was dus duidelijk sprake van een krakende Fuut ten opzichte van een Meerkoet. Een verschijnsel waarover ik tot nu toe nog nooit iets tegenkwam in 'Het Vogeljaar'. Andersom wel (zie 'Het Vogeljaar' 31 (4) : 202).

■ Joh. van Kammen, Dan, Bosmastraat 8, 9271 BJ Zwaagwesteinde.

Massaal protest tegen Franse voorjaarsjacht op Tortelduiven

In het weekend van 3-5 mei 1985 willen wij (en óók de Belgische vogelbeschermers) één, twee, misschien wel drie bussen huren om naar Bordeaux in Zuidwest-Frankrijk te rijden. Wij willen daar, samen met onze Franse vogelvrienden, massaal protesteren tegen de daar nog steeds gehouden voorjaarsjacht op Tortelduiven, die dan opnieuw haar hoogtepunt bereikt.

Een krachtig Nederlands protest mag hier niet ontbreken. Wij rekenen op een overvloedige deelname. De kosten zijn voor ieders eigen rekening. Dat wil zeggen buskosten en één of twee maal overnachten en eten, die op een paar honderd gulden zullen komen.

Kom mee en reis onze trekvogels een stukje tegemoet!

Voorlopige opgave voor deelname aan Jaap Taapken, Bilderdijklaan 25, 3743 HR Baarn, 02154 - 20303.

Zie ook 'Het Vogeljaar' 24 (5) : 237-241 & 27 (3) : 142-144.

Grieken handelen in Kerkuilen

De hierbij afgedrukte foto (naar een kleurenfoto) maakte ik op zondag 23 december 1984 in Athene, Griekenland.

De Kerkuilen stonden buiten in de motregen en waren te koop. Binnen verdrongen de mensen zich rond honderden Putters, Fraters en (Barm)sijen.

Als EG-partner zal Griekenland zich nog moeten aanpassen aan de EG-Vogelrichtlijn, waarbij natuurlijk ook de controle op naleving verscherpt dient te worden.

■ P. Schilte, Nunspeetlaan 292, 2573 GP 's-Gravenhage.

Tien vogelsoorten bejaagd zonder reden...

Drie leden van de ledenraad van 'Vogelbescherming', de heren R.W. Akkermans, J. Taapken en W. de Veen, hebben in een schrijven van 21 november 1984 aan alle leden van de Ledenraad van deze vereniging verzocht hen te steunen in de eis de jacht op tien vogelsoorten, te weten: **Watersnip, Houtsnip, Goudplevier, Krakeend, Wintertaling, Pijlstaart, Slobeend, Kuifeend, Toppereend en Tafeleend**, onmiddellijk te sluiten, waarna deze soorten vervolgens tezamen met Brandgans, Rotgans, Canadese Gans, Roodhalsgans, Dwerggans, Kleine Rietgans, Nijlgans, Bergeend, Brilduiker, Krooneend, Eidereend, Zwarte Zeeëend, Grote Zeeëend, Witkop-eend, Witoog-eend, Grote Zaagbek, Middelste Zaagbek, Nonnetje, Zomertaling, Mandarijn-eend, Casarca, Korhoen, Poelsnip en Bokje (soorten waar de jacht reeds vele jaren op verboden is) van de Jachtwet naar de Vogelwet 1936 over te brengen. De Vogelwet geeft immers een veel stringenter bescherming dan de Jachtwet.

Het sluiten van de jacht op genoemde tien soorten, dient volgens de schrijvers om de navolgende redenen met de grootste spoed te geschieden:

- geen enkele van deze tien soorten berokkent schade aan landbouw, tuinbouw, bosbouw, fruitteelt of natuurbeheer
- sommige van deze soorten hebben in Nederland een laag, zo niet kritisch broedbestand (zie 'Atlas van Nederlandse Broedvogels')
- ten aanzien van de genoemde eendesoorten kent Nederland een internationale verantwoordelijkheid. Door de bovengenoemde tien soorten jachtvrij te maken kan Nederland eindelijk weer eens als voorbeeld dienen voor andere landen in Europa
- door bejaging worden deze soorten van hun favoriete plaatsen verdreven
- bejaging van Watersnip maakt bovendien door verwarring het schieten van de Poelsnip zeer goed mogelijk. Dit geldt eveneens voor de Winter- en Zomertaling.
- de jacht op deze tien soorten betekent het merendeel jacht op trekvogels
- wil Nederland geloofwaardig overkomen in de strijd tegen de trekvogeljacht in Zuid-Europa en Afrika, dan zal eerst de trekvogeljacht in eigen land verboden moeten worden.

De vereniging wordt rechtstreeks verzocht in vijf punten actie te ondernemen voor deze tien vogelsoorten.

Ongeveer tegelijkertijd werd op de jaarlijkse Algemene Vergadering van het IVN (Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, Plantage Middenlaan 41, 1018 DC Amsterdam, 020 - 228 115) bij monde van Wim de Veen een vrijwel gelijkluidende motie ingediend. De motie werd bij acclamatie door de aanwezigen aangenomen (Mens en Natuur 35 (5) : 158). Het tijdschrift van de Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming (Dier en Milieu 60 (1) : 11) besteedde aan deze kwestie een hele bladzijde. In een kort verslagje over de Ledenraad meldde ook Vogelbescherming heel summier enkele regels aan de inmiddels overal bekend geworden tien vogelsoorten (Vogels 5 (26) : 48), terwijl 'De Nederlandse Jager' 90 (4) : 71-72 zelfs twee bladzijden aan deze motie wijdde. S. Siebinga schrijft onder meer: 'Wat betekent nu eigenlijk jacht op Smienten, talingen, snippen en duikeenden? Exploiteert de jager deze soorten zodanig, dat een maximale oogst wordt verkregen, terwijl deze oogst de oogst van volgende jaren niet mag doen dalen? Nee, wij zijn geen beroepsjagers meer die van de jachtbuit moeten leven. Het gaat de jager veel meer om de sportieve kant van het bemachtigen van het wild. Dat staat voorop'.

Er bestaat dus eigenlijk totaal geen argument om wel op deze tien onschadelijke vogelsoorten te blijven jagen. Wij zouden er even willekeurig tien andere vogelsoorten voor bij de kop kunnen nemen. Daarom is er geen reden om op de nu aangevoerde tien vogelsoorten te blijven schieten. Deze soorten wil men nu dus overhevelen naar de Vogelwet waardoor ze onvoorwaardelijk beschermd zouden moeten worden verklaard.

Inmiddels zijn alle organisaties, die zich mede bezighouden met de bescherming van het milieu en de vogels, verzocht zich aan te sluiten bij de eis 'stop de jacht op de tien vogelsoorten!'.

Jaap Taapken.

Jachtraad adviseert sluiting jacht

In verband met de huidige weerssituatie heeft de Jachtraad de minister van Landbouw en Visserij geadviseerd de jacht op waterwild, Houtsnippen en Fazantehanen te sluiten.

De raad tekent bij zijn advies aan, dat zodra de weersomstandigheden daartoe aanleiding geven, zijns inziens nadere besluitvorming dient plaats te vinden.

Persbericht nummer 13 (9 januari 1985) van de Jachtraad.

Jacht op bepaalde vogelsoorten gesloten

In verband met de huidige extreme weersomstandigheden heeft minister ir. G. Braks (Landbouw en Visserij), overeenkomstig het advies van de Jachtraad, besloten de jacht op waterwild, Fazantehanen en Houtsnippen met ingang van 11 januari 1985 te sluiten. Al naar gelang de huidige weersomstandigheden aanhouden, zal de bewindsman nader bezien of de sluiting van de jacht gedurende het lopende jachtseizoen moet worden gehandhaafd.

De jacht op ander klein wild, zoals Hazen, Fa-

zantehennen en Patrijzen is al sinds 31 december 1984 gesloten. Bovendien kent de Jachtwet beperkingen voor het jagen onder winterse omstandigheden. Desondanks acht minister Braks het geboden de jacht op genoemde wildsoorten te sluiten.

De bewindsman zal zijn collega's in de omliggende landen van zijn besluit op de hoogte stellen en er bij hen op aandringen vergelijkbare maatregelen te treffen.

Persbericht nummer 14 (9 januari 1985) van het ministerie van Landbouw en Visserij.

Ondanks voortdurend streng winterweer werd de jacht nog voor drie dagen heropend dus tot en met 31 januari 1985. Redactie

Spreeuw, Kokmeeuw en Zilvermeeuw onbeschermd verklaard

Minister ir. G. Braks (Landbouw en Visserij) heeft besloten de Kokmeeuw en de Zilvermeeuw in 1985 en 1986 buiten de broedtijd onbeschermd te verklaren. De Spreeuw wordt, zoals al jaren het geval is, opnieuw voor twee jaar onbeschermd verklaard.

Kokmeeuw en Zilvermeeuw zijn de laatste jaren zodanig in aantal toegenomen, dat algemene bescherming niet langer noodzakelijk wordt geacht. Al geruime tijd is er van diverse zijden op aangedrongen deze meeuwen onbeschermd te verklaren. Houders van een jachttakten mogen nu in geval van overlast en schade genoemde meeuwesoorten bestrijden zonder specifieke vergunning. De bescherming gedurende de broedtijd (15 april - 15 juni) blijft gehandhaafd om verstoring van andere soorten te voorkomen. Voor legselbeperking blijft dan ook een vergunning nodig.

Persbericht nummer 12 (9 januari 1985) van het ministerie van Landbouw en Visserij.

Op 4 mei 1984 antwoordde minister Braks op schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid Waalkens dat het onderzoek naar schade en overlast van meeuwen in grote delen van Nederland in dat voorjaar zouden worden uitgevoerd en dat aan de hand van de bevindingen er een nader advies van de Natuurbeschermingsraad vóór 1 januari 1985 zou worden beslist over het al of niet onbeschermd verklaren in 1985 en 1986 van de Kokmeeuw en de Zilvermeeuw buiten de broedtijd.

Reactie op persberichten

Minister Braks van Landbouw en Visserij, waaronder ook jacht en natuurbescherming ressorteren, heeft de afgelopen weken enkele ongekend treurige beslissingen met betrekking tot de jacht bekend gemaakt.

Veel te laat en pas na sterke aandring van verscheidene organisaties, heeft hij uiteindelijk besloten tot een beperkte sluiting van de jacht in verband met de extreme weersituatie. Terecht wordt van veel kanten aandacht gevraagd voor de moeilijkheden die veel diersoorten op dit moment ondervinden. Terwijl de sterfte onder met name sommige vogelsoorten al ernstige vormen aanneemt, acht de minister het echter zonder verdere motiva-

tie verantwoord op achttien soorten zoogdieren en vogels te blijven jagen.

Noch uit oogpunt van faunabeheer, noch uit oogpunt van schadebestrijding en noch uit sportief oogpunt valt dit standpunt te rechtvaardigen. Alleen al de door de jacht veroorzaakte rustverstoring doet een onverantwoorde aanslag op de broodnodige reserves van zowel bejaagde als niet-bejaagde dieren. Op verscheidene plaatsen in ons land heeft de jacht onder de huidige weersomstandigheden al tot schrijnende voorvallen geleid en het ziet er naar uit dat dit zal voortduren.

Tegelijk met de afkondiging van de beperkte sluiting, is de jacht op twee tot op heden beschermde meeuwsoorten met ingang van 1 januari geopend verklaard. Tegen het advies in van vele natuurbeschermingsorganisaties, de Natuurbeschermingsraad en zijn eigen ambtenaren van Natuurbehoud mogen ook de Zilvermeeuw en de Kokmeeuw nu geschoten worden. Hieruit kan slechts de conclusie getrokken worden, dat deze minister gevoeliger is voor loze kreten vanuit de agrarische sector en de jachtwereld, dan voor wetenschappelijk onderbouwde argumenten. Op deze manier is ieder overleg zinloos.

Wellswaar blijken meeuwen plaatselijk wel eens voor overlast te zorgen, maar deze problemen kunnen in het algemeen op bevredigende wijze worden opgelost. Uit wetenschappelijk onderzoek, door onder andere het Rijksinstituut voor Natuurbeheer, is onduidelijk komen vast te staan, dat opening van de jacht geen enkele bijdrage levert aan de oplossing van deze problemen. Integendeel, door de ondeskundigheid van de jagers zullen ook veel beschermde meeuwen nu al of niet per ongeluk geschoten worden en vele geprepareerde slachtoffers zullen hun weg vinden als souvenir van een dagje naar het strand. Een ontweeking, die door niemand gewenst wordt geacht.

Het is duidelijk, dat deze minister weigert zich in te zetten voor een rationeel, verantwoord natuurbeschermingsbeleid. Daarom kent de Stichting Kritisch Faunabeheer hem de 'Loden Kraai' toe, een 'prijs' die slechts bij hoge uitzondering wordt uitgereikt aan mensen die er blijk van geven, op volstrekt onverantwoorde wijze met natuur en milieu om te springen.

Gevreesd moet worden, dat deze beleidslijn symptomatisch is voor de mentaliteit, waarmee de overheid de natuurbescherming benadert. Als noch overleg, noch wetenschappelijk onderzoek leidt tot aanpassing van dit beleid, kan hieruit gemakkelijk een meer agressieve houding van natuurbeschermers ontstaan.

Namens de Stichting Kritisch Faunabeheer, H.H. Niesen.

De Stichting Het Vogeljaar heeft aangedrongen op sluiting van de jacht als de bodem met sneeuw bedekt is en/of de wateren met ijs bedekt zijn en slechts wakken al dan niet mechanisch open zijn gebleven.

Heftige protesten tegen schieten van Futen

De Stichting Mondiaal Alternatief (project Ecologische en Economische Betekenis van Vogels) te Eindhoven, de Vogelwerkgroep 'De Kempen', het Coördinatie Comité voor de Bescherming van de Vogels en het Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels hebben bij de minister van Landbouw en Visserij, de Directeur-Generaal van het D.G. Milieuzaken en Consumentenbelangen van de Europese Commissie te Brussel en bij de Commissaris van de Koningin in de provincie Noord-Brabant geprotesteerd tegen het schieten van Futen op de viskwekerijen van de Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij (OVB). Jagers, welke bij de OVB in dienst zijn, krijgen blijkbaar jaarlijks een afschotvergunning toegekend. Reden zou zijn dat de Futen op de viskwekviervers schade veroorzaken aan de visstand.

In de jaren 1977, 1978, 1981, 1982, 1983 en 1984 werden minimaal respectievelijk 14, 19, 80, 55, 71 en 78 Futen geschoten. Een totaal van 317 stuks in zes jaar tijds.

Vogelbeschermers menen te begrijpen dat het schieten van de Futen zonder toezicht of controle wordt uitgevoerd.

Zolang er geen degelijk onderzoek wordt gedaan naar de omvang van de eventuele schade welke door de Futen zou worden veroorzaakt is inzicht en deskundigheid inzake deze kwestie onmogelijk. Uit economisch oogpunt zal schade door Futen aangebracht te verwaarlozen zijn en mocht dit toch niet het geval zijn dan is het schieten van de vogels het milieu-onvriendelijkste en tegelijkertijd het minst afdoende middel waartoe men kan overgaan.

Gezien de enorme aantallen geschoten Futen (de laatste jaren komen die aantallen overeen met 3/4 deel van de Kempische broedpopulatie van de Fuut !) is het heel goed mogelijk dat er ontwrichting plaatsvindt binnen het evenwicht van de populatie over een groot gebied, dat zich vermoedelijk tot in België uitstrekt. De kwestie is dus niet meer uitsluitend een Nederlandse aangelegenheid.

Bovendien is verzuimd de geschoten dieren te onderzoeken, zoals maaginhoud en maten nemen en dergelijke.

Voor een goede orientatie over de situatie is het nodig te weten dat de Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij (OVB), die ook al in opspraak kwam bij het schieten van Aalscholvers bij Lelystad, een semi-overheidsbedrijf is met een monopoliepositie, terwijl de geproduceerde vissen voornamelijk bestemd zijn voor uitzetting in binnenwateren (faunavervalsing-aspect) en moeten dienen voor de recreatie (hengelsport, visvergunningen!).

Pas als er een nauwkeurig onderzoek heeft plaatsgevonden kan worden beslist of schieten van Futen het beste middel is en of het wel nodig is.

Jaap Taapken

European Federation against Hunting opgericht

Als tegenhanger van de FACE (Fédération des Associations de Chasseurs de la CEE) te Brussel heeft op 5 mei 1984 de oprichtingsvergadering plaatsgevonden van de European Federation against Hunting (International Association of Wildlife Defenders) te Utrecht. Bij aanvang hebben zich daarbij

Het internationale gezelschap tijdens de oprichting van de European Federation against Hunting op 5 mei 1984 te Utrecht. Van links naar rechts: Gerard Cuir, Eugen Tönnis, Mme. Micheline Denel, prof. dr. Carlo Consiglio, Reinier Akkermans, Frau Dr. Inge Jaffke, Harm Niessen, J. Smeyers en H.R. Stockmann.

reeds tien Belgische, Westduitse, Franse, Italiaanse, Nederlandse en Engelse organisaties aangesloten.

Het gaat de EFAH nu nog in de eerste plaats om de jacht op vogels, maar in de toekomst wil men de activiteiten ook uitbreiden tot het bestrijden van de jacht op zoogdieren.

Vanuit het Brusselse hoofdkwartier wil de federatie contacten gaan opbouwen met de Europese milieuambtenaren om, net als de Europese jagersfederatie (FACE) dat al doet, haar stem te kunnen laten horen, wanneer wordt gewerkt aan Europese richtlijnen op het gebied van natuurbescherming. Het bestuur van de EFAH bestaat uit prof. dr. Carlo Consiglio, voorzitter (Italië), Roger Arnhem, secretaris (België), mevrouw dr. Inge Jaffke (West-Duitsland) en de heer Boutinot (Frankrijk).

Het secretariaat is gevestigd: EFAH, Veeweydestraat 43, 1070 Brussel, België, 09 32 2 521 28 50.

Ministerraad accoord met voorstel wijziging vogelbesluit

De Ministerraad is op 8 februari 1985 accoord gegaan met het voorstel tot herziening van het Vogelbesluit 1937. Het voorstel zal om advies naar de Raad van State gezonden worden.

Uit de lijst van voorwaardelijk onbeschermd vogels zijn de Slechtvalk, de Sperwer, de Aalscholver en de Blauwe Reiger geschrapt. Dit houdt in dat deze soorten niet meer onbeschermd kunnen worden verklaard. De Turkse Tortel en de Knobbelzwaan zijn aan de lijst toegevoegd. Deze kunnen nu wel voortaan een periode van maximaal twee jaren onbeschermd worden verklaard.

De lijst van verboden vangmiddelen is aangepast aan die van de EG-Vogelrichtlijn. De aanpassing bestaat uit het toevoegen aan de lijst van onder meer de volgende vangmiddelen: haken, electrocutie-apparatuur, explosieven en semi-automatische of automatische wapens.

Ten slotte kunnen voortaan de meeste vergunningen op grond van de Vogelwet, hetzij voor een nader te bepalen duur, hetzij voor onbepaalde tijd, worden afgegeven. Voorheen was de geldigheidsduur tot een jaar beperkt. Hiermee wordt een veel soepeler en op de situatie toegesneden vergunningenbeleid mogelijk gemaakt, zonder dat aan een optimaal vogelbeschermingsbeleid tekort wordt gedaan.

Persbericht nummer 62 (11 februari 1985) van het ministerie van Landbouw en Visserij.

Het behoud van onze bijen betekent vogels beschermen

Waarom wendt de Stichting tot Behoud van de Nederlandse Bij zich ook tot de vogelbeschermers en -liefhebbers? Op het eerste gezicht kan misschien alleen als overeenkomst worden gezien, dat zowel bijen als vogels

vliegen. Toch schuilt daar een veel verdergaande overeenkomst achter dan zo op het eerste gezicht valt op te merken. De stichting stelt, dat ze niet zonder elkaar kunnen leven! Een groot aantal vogels - denkt u hierbij dan óók aan de vele wintergasten (Koperwieken, Kramsvogels en dergelijke) zijn uitgesproken liefhebbers van de meest uiteenlopende soorten bessen. Bijvoorbeeld van Vuurdoorn, Duindoorn, Cotoneaster, Sleedoorn (heggen!), Meidoorn en Berberis en ook van Wilde Kers, Roos (rozebottels!) en dergelijke.

Deze bessen groeien aan struiken of bomen, die alle door de bijen worden bezocht tijdens hun zoek naar stuifmeel en nectar. Daarbij vindt de bestuiving plaats, die de rijping van weer al die nodige bessen in gang zet. De vogels eten deze en deponeren op hun beurt weer de zaden her en der, waaruit weer nieuwe struiken en bomen ontstaan, die weer door bijen worden bezocht, bestoven en zó is de kring gesloten.

Een wederzijdse afhankelijkheid, een ecologische samenhang ten voeten uit! Zó werken bijen en vogels samen bij de instandhouding van elkaar en van de vegetatie.

En dan hebben wij het nu alleen nog maar over de besdragende planten. Voor zadenvormende planten, die de zadenliefhebbers onder de vogels aantrekken, geldt natuurlijk hetzelfde.

Aanslagen op de vegetatie in het landschap treffen zowel vogels - vanwege het verdwijnen van broedgelegenheid en voedsel - als bijen vanwege het verdwijnen van de zo nodige streekeigen drachtplanten. Een natuur zonder bijen zal ons vogelbestand zeker extra gevoelig maken.

Het voortbestaan van onze bijen staat aan grote aanslagen bloot. Menselijke schraapzucht en onverstand en gelijktijdig daarmee optredende ziekten (wij willen in dit verband slechts wijzen op de catastrofale bedreiging door de Varroa-mijt) laten het verdwijnen van de bijen uit de natuur als afschrikwekkend eindpunt opdoemen.

De Stichting tot Behoud van de Nederlandse Bij wenst hiermee geen genoegen te nemen en tracht via publicaties en het uitwerken van een milieu- en bijenvriendelijke methode te imkeren, belanghebbenden en imkers te mobiliseren en zodoende het voortbestaan van de bijen voor de toekomst veilig te stellen. Het belang van de bijen gaat immers het pure imkersbelang - het winnen van honing en was - ver te boven.

Alleen door rekening te houden met de ecologische samenhang en de natuur als één geheel te zien, zal het in de toekomst mogelijk blijven voor het behoud van zowel bijen als vogels en de vegetatie te werken. De stichting kan bij haar streven elke steun gebruiken.

Men kan zich voor minimaal f 15,- per jaar als donateur opgeven bij het secretariaat van de Stichting tot Behoud van de Nederlandse Bij, L. Goedkoop, Notenstraat 4, 6982 CK Doesburg, 08334 - (7)5481, alwaar ook folders en brochures zijn aan te vragen.